

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vredn. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni s. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnin.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenska zemljiška knjiga.

Sopet imamo Slovenci na Štajarskem zabeležiti uspeh velikega pomena. Zemljiške knjige, ki so bile do zadnjega časa slovenskemu jeziku povsem zaprte, ter se v njih na Štajarskem izven gornjegrajskega okraja, slov. jeziku ni do volil najmanjši prostorček, odprle so se sedaj slovenskemu jeziku.

G. Miha Vošnjak prosil je pri c. kr. okrajnej sodnji v Celju za vknjižbo lastninske pravice pri nekem kupljenem zemljišču. Pristavil je prošnjo, da se to v zemljiške knjigi zgodi v slovenskem jeziku.

Okrajna sodnija v Celju pa tega ni storila, nego je vknjižbo vpisala nemško, kakor dozda vedno. G. Miha Vošnjak je na to vložil, ker se ni vpisalo slovenski, kakor je prosil, pritožbo ter jo je poslal pravosodnemu ministerstvu na Dunaj. Če je hotel kaj doseči, ni mu bilo druge poti. Kakor stojé sedaj razmere, mogoče nam še je kaj doseči le na Dunaju. Tega nas uči doslenja skušnja.

Baron Pražak je vsled te pritožbe tudi spoznal, da ni prav, če se v zemljiške knjige ne vpisuje slovenski, kedar je prošnja slovenska; ukazal je toraj, da se mora zanaprej vsekdar vpisavati v zemljiške knjige slovenski, če je prošnja bila slovenska.

V nemškutarskih in nemških časnikih je vsled tega, ker se je sopet dalo nekoliko drobtin pravice slovenskemu jeziku, velik vrišč, kakor če se mački na rep stopi. Nekateri Nemci so res uže tako ošabni, da mislijo, da je edini nemški jezik kaj vreden, ter da mora vse nemški biti samo zavoljo njih, ker so preslabe, ne vemo, ali naj rečemo volje ali pameti, da bi se slovenski itd. zamogli naučiti.

Pravijo sedaj ti nemški modrijani, kaka strašna škoda bo, če se ne bo zaradi slov. zemljiških knjig moglo tako z zemljišči barantati, kakor dozda. Nam Slovencem pa bo to ravno prav; vsaj ne bodo mogli Nemci, ki so tako

lačni slovenske zemlje, toliko sem riti in Slovencev podjedati, kakor je uže žalibože opaziti okolu Maribora, kjer je skoraj vsa lepša zemlja v tujih rokah. slovenski prejšnji gospodarji pa so samo hlapci in viničarji.

Vsled te najnovejše naredbe Pražakove pridobil si je slovenski jezik sopet večjo veljavo. Tako korakamo Slovenci vedno naprej, korak za korakom; povsod pri uradih uraduje se in se mora uradovati vedno več in več slovenski. Upati smemo toraj, da ne bo več tako dolgo, ko se bo Slovincu pri vseh uradih v vsem postreglo slovenski, ko se ne bo več slovenski jezik potiskal v kot, nasprotno pa oblastno šopirila nemščina, ko bo Slovenec na domačej zemlji imel, kakor je naravno, prvo besedo.

Odredba pa je ta-le:

Vsled pritožbe, ki se tiče vpisa v zemljiške knjige slov. odločbe v nemškem jeziku, odredilo je v. c. kr. justično ministerstvo gledé na prejšnje odloke v posebnih slučajih, po katerih se mora poleg določb justičnega ministerstva dne 15. marcija 1862 št. 865, 20. oktobra 1866 št. 1861 in 18. aprila 1882 št. 20.513 tudi rešenje zemljoknjižnih ulog, ki so slovenska, ne samo v ravno tem jeziku izvršiti, ampak tudi v zemljiške knjige vpisati, z ukazom z dne 21. jul. 1887 št. 12.118 to-le:

Če se govori v omenjenih slučajih z ozirom na posamezne slučaje, ki so se godili v okrožju Ljubljanskega dež. sodišča, le o vpe-ljavi na Kranjskem, razumé se po sebi, da se mora tudi po drugih slov. pokrajinah okrožja višjega dež. sodišča v vseh slučajih, na katere merijo določbe navedenih ukazov z dne 15. marcija 1862, št. 865, dne 20. oktobra 1866 št. 1861 in 8. aprila 1882 št. 20.513 do cela, enako od strani zemljiško-knjižnih sodnij postopati.

Ne more se držati in nasprotuje obstoječim določbam, posebno še določbi § 102 zemljiško knjižne postave z dne 25. julija 1871 ona navada, vsled katere se nalaga zemljiško-knjižnemu uradu, naj vpiše uradno v nemški

jezik preloženo slov. izvirno rešitvo zemljiško-knjižne vloge. C. kr. okr. sodišču se to naznaja, da se potem ravna.

V Gradcu, dne 10. avgusta 1887.

Schmeidel, l. r.
od c. kr. višje dež. sodnije:
Appelman, l. r.

Slovenščina v naših uradnih.

(Konec.)

Prišli so drugi predsedniki, druge vlade, toda še nobena ni te opravičene želje izvršila in nas Slovence jako ponižujoča prikazen je to, da celo sedanja justična uprava, posebno pri zadnjih imenovanjih, ni zadostila tej opravičeni potrebi in da je imela nesrečno roko pri izvolitvi osob, čeravno so se ji ponujali slovenščine popolnem zmožni prosilci. Vlada se je morda ravnala pri tem po ozirih na rodbinske ali druge razmere, pa je prezrla, da tem ozirom nasproti stoji pravica celega ljudstva, naj ga sodnik, ki se za nj postavi, vsaj razume. V Celovcu bode se še dalje s tolmači razpravljalo, kakor doslej.

Tolmač morda zadostuje za zunaj, je navadno avskultant, toda manjka mu najvažnejše lastnosti za tolmača, manjka mu zanesljivega poznanja jezika, — ker ti ljudje so skozi svojo učno dobo le revne ostanke maternega jezika v sedanost rešili, — in ti ljudje so tolmači! Da se razprave s tolmači ne vršé po postavnih pravilih, je celo umevno, če se premisli, da se razpravljanje s tolmači odveč vleče. Komaj, če se opomni, da je x ali y tolmačil; da bi se pa zapisnik pisal ne le v jeziku, katerega piše sodišče, ampak tudi v jeziku stranke, oziroma da bi se njena izpovedba zabeležila v njenem jeziku, kakor veli postava, — to se celo ne prigodi. Pa ne tolmači se le pri deželnem sodišču v Celovcu, ampak tolmači se tudi pri okrajnih sodiščih na Koroškem, in to, gospoda moja, je največja rana na pravosodju koroškem. Po vednem nastavljanju nemških sodnikov ustanovila se je tam institucija, da prosto ljudstvo, naj je klicano k sodišču ali naj samovoljno tje gre, spremljajo posredovalci, kateri kakor si bodi raztolmačijo zadevo stranke sodniku.

Kdo so ti ljudje? V vsaki vasi se nahaja človek, kateri nemško lomi, — rekrutirajo se taki ljudje iz slabih dijakov, vojakov itd. Nič nimajo svojega ti ljudje, če so kedaj kaj imeli, so to zapravili, ker so nagnjeni na to, da zapravijo, kar imajo. Dajo se porabiti pri kupčijah vsake vrste, posebno posredujejo na živinskih sejmih. Imenujejo se mešetarji.

Tem ljudem je na Koroškem zaupano posredovanje med slovenskim ljudstvom in gospodskimi. (Čujte! čujte! na desni.) Ker nimajo disciplinarnega statuta (Veselost na desni), dado

se uporabiti tudi od obeh strani, večkrat to stranke vedó, večkrat se pa to godi za hrbtom druge stranke.

Gledé plačila niso izbirčni, vzamejo denar, živež (veselost) in so sem ter tje zadovoljni, da se jim piti da. (Čujte! na desni.) Ti ljudje torej posredujejo! Na Koroškem se ne prigodi, kakor drugod, da bi stranka ki v pravdi propade nasprotni stranki očitala, da je zadevo krivično povedala, da je krivo prisegla. — na Koroškem zadeva ta obdolžitev le mešetarje, oni so krivo razpravljali, oni so tako dali priliko za krivo prisego, oni se dolžijo, da so od nasprotne stranke podmičeni. Dovoljujem si pozornost vis justične uprave obračati posebno na to, da se na Koroškem za ta posredovanja v pravdi stroški zahtevajo, da se priznavajo, plačujejo in eksevirajo. (Čujte! na desni.) Pa ne le v zadevah strank, tudi v kazenskih zadevah poslužujejo se sodniki takih posredovalcev in kakih neprilik, do kakih strahovitosti to postopanje dovaja, naj vam dokazuje slučaj, da je v neke preiskavi zaradi umora preiskovalni sodnik, potem ko je nekaj časa sem ter tje preiskaval, na to prišel, da je tisti posredovalec, tisti mešetar, ki je med njimi in pričami tolmačil, sam storilec, sam morilec. (Čujte! čujte! na desni. Posl. Nabergoj proti levici: Kaj porečete na to? Posl. dr. Trojan: Ali tudi to hočejo občine? Posl. dr. Foregger: Saj je lahko tudi zapriseženi tolmač morilec!)

Jaz bi lahko še druge slučaje navajal, kako se pravosodje na Koroškem oskrbuje, posebno zato, ker je to zakrito vidu sedanjega voditelja pravosodja; mislim pa, da sem za pravico ljubeče in nepristranske može dovolj povedal. Obračam se do justične uprave, da ona nepremično svoje oči upira v te razmere, katere se ne dajo oporekati, še olepšati ne po nikakih poročilih, in da že takoj misli na to, kako bode te razmere vzboljšala.

Meni se zdi najprimernejše, da se takoj odredi, da se mora v bodoče pri razpisavanju sodniških mest v slovenskih pokrajinah že v natečaju izrečno zahtevati znanje slovenskega jezika v govoru in pismu. (Tako je! Prav tako! na desni.) To je le naravna terjatev. Visoka justična uprava naj si pa že sedaj pridobi temeljite vesti o jezikovnem znanju sodnikov in naj že sedaj gleda, da s premeščenji ali kakor si bodi to vzboljšanje upoti.

Prej omenjena in utemeljena resolucija, katero priporočam v podporo in da se ob svojem času vzprejme, se glasi (čita):

„Vlada se pozivlje skrbeti za to, da se mora že pri imenovanju avskultantov na jezikovno sposobnost prosilcev ozir jemati in da je v nadsodiščih Graškem in Tržaškem vselej ono primerno število slovenščine in za Istro hrvaščine v govoru in pismu zmožnih avskultantov,

kolikor se jih potrebuje za nastavljenje na višja sodniška mesta, katera zahtevajo to jezikovno znanje". (Ploskanje na desni. Govorniku se čestita.)

Gospodarske stvari.

Bolena trta.

Iz Ptuja se nam piše: Nova trtna bolezen pokazala se je po vinogradih Mestni vrh, Kicar, sv. Urban, sv. Andraž, sv. Lovrenc v slov. gor. itd. Tudi po Halozah se nahaja.

Trtno listje je suho, da malokdaj tako v jeseni po branju ali trgatvi, trte so skoro že gole, grozdje se suši. G. Balon, ki je kot strokovnjak za trtne bolezni nastavljen od c. kr. ministerstva za poljedelstvo, ogledal si je pred kratkim vinograde v Draveh ter je konstatiral, da so okuženi po „strupeni rosi“ (peronospora viticola).

Ista bolezen nahaja se tudi po zgoraj imenovanih vinogradih in čudim se, da se stvar ne naznani politični oblasti, da bi se vinogradi po strokovnjaku preiskali in bi se ljudje podučili, kako naj proti bolezni postopajo. Kajti, če je res, da ta bolezen branje hitreje od trtne uši vniči in se po vsakem dežu in vetru širi, je nevarnost za posestnika velika. O nekaterih vinogradih reklo se mi je, da v njih ne bode branja že letos, ker so povse okuženi po „strupeni rosi“, in ker je že prepozno, da se poskusi to ali ono sredstvo proti kugi. Poduka bode treba, ker je bolezen neznana. Kmet ugiblje razno, kako nastane; ta pravi, da je dež kriv, drugi, da je megla kriva itd.

Pa tudi pomoči bode treba, ker sicer pride dosti, dosti posestnikov na beraško palico.

Za nasadbo gozdov.

V jeseni t. l. se prepusti iz c. kr. vrta za mladiče gozdnih dreves v Gradcu ubožnišim posestnikom na Štajarju, ako dokažejo, da čejo v resnici nasaditi si gozde, zastonj, to je brez odškodnine, teh-le drevesec: 1. dveletnih smerečic 280 000, 2. dveletnih črnih borov 90.000, 3. dveletnih belih borov 80.000 in dveletnih mecesnov 6000.

Kar se drevesec le tem posestnikom ne prepusti, to se jih pa proda za odškodnino, tedaj tisoč 2letnih smerečic proda se za fl. 1.20, črnih ali belih borov pa za fl. 1.40, za enako ceno oddajo se tudi 2letni mecesni.

Oglasiti se ti je pa v obeh slučajih, t. j. ako jih želiš brez denarja ali pa za denar, naj dalje do dne 20. septembra t. l. pri c. kr. dež. gozdnem nadzorniku v Gradcu. Napis je ta-le: „Bl. g. J. Pölzl, c. kr. dež. nadzornik v Gradcu. v hiši c. kr. namestnije“ ali pa nemški: „K. k.

Landes-Forstinspector in Graz, k. k. Statthaltereie Gebäude“.

Naše bralce opomenimo tem raji na to, ker želimo, da si zasadé, ako le imajo tako zemljišče, ki je ugodno za gozd, prav veliko gozdov. Marsikdo ima vinograd, ki ni vreden, da ima tako ime, naj ga opusti pa napravi iz njega gozd.

Sejmovi. Dne 12. septembra v Rušah, v Šmarju, v G. Radgoni, na Loki, pri sv. Janžu poleg Sp. Dravberka. Dne 13. septembra v Dobjem. Dne 14. septembra pri sv. Ani na Krembergu, v Rogatecu, v Sevnici, v Ivniku in Golobinjaku. Dne 15. septembra v Pleterju in v Zdolah.

Dopisi.

Sv. Vid blizu Ptuja. (Iz šole.) Rojstni dan Njih Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. smo 18. dan avgusta tudi pri nas prav dostojno obhajali. Že predvečer smo si priredili majhno veselico. Po večerni molitvi je vrla Barbarška godba svirala skozi našo prijazno vas. Vidovčani, stari in mladi obojega spola, smo se zbrali z godbo sredi vasi na občinskem prostoru tik flovšekove gostilnice. Ko se je na bližnjem visokem Dravinjskem vrhu užgal veliki kres, zaklicali smo z navdušenostjo trikratni „živio“ in „slava“ presvitlemu cesarju in godba je krepko zasvirala cesarsko himno; strel iz možnarjev pa se je razlegal daleč čez ptujsko polje. Naši dijaki so spuščali rakete in priredili lepi umetaljni ogenj. Z napitnicami, slovenskim petjem in godbo smo se radovali do poznega večera. Drugo jutro nas je že na vse zgodaj zopet godba na noge poklicala. Ob 8. uri je bila slovesna sv. meša z godbo in „Te deum“; te cerkvene slovesnosti so se vdeležili: šolska mladina tukajšnje in Selske šele z učiteljstvom, občinski odbor sv. Vidsko-Pobrežki „in corpore“, udje krajnega šolskega sveta, ravnatelj Vidovič iz Gradca in mnogo drugih ljudi. Pri „Te Deum“ je šolska mladina cesarsko pesem posebno navdušeno popevala. Po minolem opravilu v cerkvi je godba zasvirala „Radeckymarš“ in vsi smo se podali na prijazen občinski prostor „pod lipami“. Na to se vstavijo učenci na krog in občinski predstojnik, g. Šostarič povzame besedo ter razloži pomen in imenitnost 18. avgusta za vse avstrijske narode in še posebno povdarja veliko dobrotljivost našega presvitlega vladarja, kateri je v preteklem letu tudi za našo novo šolo 150 gld. darovati blagovolil. Ko govornik konča s živoklicem na presvitlega cesarja, zadoni iz 400 otročjih grl navdušeni trikratni „živio!“, godba pa med pokanjem možnarjev zasvira cesarsko pesem. To je bil veličasten trenutek! Otroci

so se potem zadostno pogostili s kruhom in dobrim haloškim vinom, katero so darovali tukajšnji blagi dobrotniki in šolski prijatelji. Za tem g. nadučitelj Robič nazdravlja vsem milim prijateljem šole in šolske mladine ter se v imenu te zahvaljuje osobito preč. g. kaplanu o. Ernestu Čučku in obč. predstojniku g. Šošariču, katera sta k tej patrijotični veselici veliko pripomogla. (Živio!) Ko so otroci še nekaj mičnih pesmic zapeli, so se odpustili domu, in godba jim je zasvirala „Filipovič marš“ za odhodnico. vsi drugi gosti — 26 oseb — pa k skupnemu obedu v Tlovšekovih prostorih, kjer se je napolnivalo presvitlemu cesarju, g. župniku, kateri se zaradi nekaterih opravil v svojem domovinskem kraju žalibog te veselice vdeležiti niso mogli, g. kaplanu, učiteljstvu, krajnemu šolskemu svetu, občinskemu odboru, našemu rojaku, tukaj na počitnicah bivajočemu šolsk. ravnatelju Vidoviču iz Gradca. našim gospóm in gospodčinam itd. Veselili smo se nadalje s petjem in z godbo. Tako je minol pri nas 57. rojstni dan našega presvitlega cesarja, katerega nam še mnogaja leta Bog ohrani, Bog obvari!

Iz Negove pri Radgoni (Šolska veselica.) Naj mi bode dovoljeno izpregovoriti nekaj besedic o lepi in slovesni veselici, katero je imela šolska mladina tukajšnje trirazrednice dne 18. avgusta, da bi kolikor mogoče slovesno obhajali veseli rojstni dan presvitlega cesarja. Po dokončanej službi božji so se podali otroci pod vodstvom svojih učiteljev v bližnjo vas Ivanjce h g. obč. predstojniku Ivanu Vogrincu, kjer so jih pogostili z jedjo in pijačo. Veselje in radost nežne mladine, korakajoče z zastavami zamore le tisti zapopasti, ki živi in deluje v okrogu tacihih otrok. Godeci so čvrsto godli, možnarji pokali ter sosednim občinam naznanili, da je prišel čas rajanja in veselja. Na veselišču se je zbralo mnogo ljudstva. Med drugimi gosti, ki so se udeležili veselice, naj bodo omenjeni čast. g. župnik — zlatomašnik — č. g. kaplan, č. gospodje graščine Negovske in č. g. Martin Lasbahar, c. kr. višji poljeme-rec na Dunaju. Kmalu po prihodu stopi gosp. nadučitelj na govorni oder, pozdravi vse goste, ter razloži pomen dneva, delovanje presv. cesarja in razvitek avstrijske monarhije. Dalje sta govorila oba g. učitelja. Prvi je govoril o cesarju Maksu I, zadnjem vitezu, o nadvojvodi Ivanu, ter sklenil z besedami presvitlega cesarja: „V šolo vedno rad grem“, ter stariše spodbujal, naj tudi oni redno otroke v šolo pošiljajo. Drugi je govoril o Turkih, kateri so v naših slovenskih deželah neizmerno veliko ne-zgodo povzročili. Razložil je, kako so Turki v Evropo prišli, tukaj svojo moč širili in postali strah in trepet vseh dežel. Vmes so učenci prednašali razne prozaične in poetične reči, zadevajoče našega presvitlega cesarja ali pa sploh

ljubo domovino. Konečno še so govorili preč. g. kaplan o cesarju, njihovem delovanju in življenju kot kristjanu. Taisti učenci in učenke, kateri so najboljše prednašali, so dobili v spomin 18. avgusta lepo podobo cesarja Franca Jožefa I. Za vsak razred ste bili dve podobi odločeni. Zdaj nastopi zopet g. nadučitelj ter se zahvali vsem šolskim prijateljem in vsem drugim gostom, kateri so pripomogli, da se je ta šolska veselica tako dobro obnesla. Potem se začne občno veselje; a ker so se na nebu prikazali temni oblaki, so učenci in veliko gostov okoli 2. ure zapustili kraj, kateri jim bo gotovo ostal v vednem spominu. Srečni so otroci in stariši, ki imajo dobre in marljive učitelje; srečni so pa tudi učitelji in otroci, ki imajo dobrosrčne in radodarne šolske prijatelje.

— a. —

Iz Nove cerkve. (Zahvala.) Hvaležno podpisani občinski urad Novacerkev bl. Celja, sprejel je kot milodare za pogorelce v Novicerkvi od sledečih p. n. dobrotnikov in dobrotnic: Najpoprej izreka v vsej ponižnosti in dostojni hvaležnosti podpisani odbor v imenu vseh hvalo-dolžnih pogorelcev prisrčni: „Bog plati in Marija Mati“ a) svitlemu cesarju za 800 fl. b) slavni starodavni Štajarski hranilnici v Gradcu za 1000 fl. c) Slavnemu deželnemu odboru za 1000 fl. Nadalje sledečim: Veleblag. g. dr. Paltaufu, direkt. Dobrnskih toplic 50 fl., g. županu Kovaču na Teharjih za 14 fl., g. Moric Stallnerju veleposestniku za 101 fl., slav. trgu Vitanje po g. dr. Lautnerju za 67 fl., staroslav. mestu Celje za 741 fl., g. Fr. Kamšak-u Dobrnskemu za 1 fl., g. Ant. Henn Vojniški za 20 fl., vlč. g. dek. K. Gajšek za 5 fl., g. Paulini Henn, Vojniški za 5 fl., č. g. M. Karbi Dobrnskemu 2 fl., velebl. g. Gust. Valtner, Soteškemu grajščaku za 25 fl., gosp. dr. Glantschnigg-u, Celjskemu za 20 fl., slav. občini Višnjaves za 2 fl. 50 kr., pridnim Petrovčanom 4 fl., slavnemu Žavcu 5 fl. 60 kr., slav. občini Kozjak za 5 fl., slav. trgu Velenje za 90 fl. Pri tej priložnosti naj sprejemajo očitno tudi Njih excel. prevzv. in premil. knez in škof za velikodušni dar 110 fl. prisrčni: Bog plačaj. Razun teh darov sprejel je hvaležno podpisan občinski urad Novocerkevski tudi različnih milodarov: v obleki, v obutelji, zlasti pa živeža: krompirja, ovsu, hajdine, rži, pšenice, prosa, moke, špeha, zabele, fižole itd. Vse te milodare razdelil je hvaležno podpisan občinski urad — ne z malo skrbjo — med uboge pogorelce Novocerkovske, ter se usoja tukaj očitno prisrčno zahvalo izreči. Bog povrni vsem blagodušnim in milosrčnim dobrotnikom sto- in tisočkrat! Tukaj izreka tudi najtoplejšo zahvalo vsem tistim, kateri so pomagali na dan požara, prišli na pogorišče gasiti in braniti našo cerkev, farovž itd. Posamezne požarne družbe: Celjska,

Vojniška, sprejmite pristrčni Bog plačaj („Vergelt's Gott“), ker Vašega truda in škode nismo v stanu denarno poravnati! Skoraj bi pozabili, česar vendar pozabiti in objaviti zahvalno ne smemo: Veliko dobroto nam je storila Vojniška mitnica, katera je vsled blagodušnega dovoljenja veleblag. g. Janeza Girstmajerja najemnika mitne vžitnine vse voznike, kateri so za pogorelce kaj pripeljali, brezplačno sprejemala. Pristrčno zahvalo slednjič izrekamo vsem blagim sosedom, kateri so naše pogorelce pod streho vzeli, vzlasti preč. velenč. in veleblag. gospodu kanoniku dr. Lav. Gregorecu, kateri so gasilcem pijače in pogorelcem postrežje dali, in so tako požrtvovalno v zvezi in v porazumljenju s podpisanim srenjskim županom pri razdelitvi milodarov med pogorelce sodelovali.

Novocerkevski občinski urad, dne 18 jul. 1887.

Janez Pinter,
obč. predstavnik.

Alojzij Šijanec,
obč. odbornik.

Iz Podove na Ptujskem polju. Nič ne bi škodilo, če bi priljubljeni „Gospodar“ včasih tudi po vaséh Ptujkega polja ljudi zavednosti buditi prišel in nedostatnosti tukaj vseljene odpravil. Dokaj dela Te tukaj čaka, dragi „Gospodar“! Veliko in gosto naseljenega ljudstva imaš tukaj in prav toliko grdih navad ali razvad, malo ali nobenega zavedneža. Prav zato pa tudi ni skoraj celo leto videti dopisa iz tega kraja, ker človek — se vé, nima kaj veselega poročati, nêvsečni tepeži, ostudne tatvine, ki se že zelnikov ne izogibljejo, poboji, psovanje, radi katerih reči so sleherni teden obravnave pri c. kr. sodnji v Mariboru, za Boga! ne zaslužijo, da bi se svetu naznanjale. Toraj nič več o tem. Naj mi bo le še dovoljeno slovenskim sobratom poročati, da je dne 18. t. m. popoldne tukaj toča strašno lomastila: bila je posamezna grudne velikosti in teže kilogramov. Ena takih je konjarju na nogo padla in mu jo ranila, da je še zvečer domu gredé krvavel; druga je kmeta skozi klobuk tako vdarila, da je še drugi dan za bolečino stokal. Kar ni razsekala, je pa v zemljo stolkla tako, da ubogi kmet ne bode od jesenskega pridelka ali kaj vrednega sadja prav nič dobil. Žalostna mu majka! Tudi na političnem polju je tukaj vse, vse žalostno in starokopitasto. Naš župan se je skozi celo svojo triletno dobo šopiril s svojo preblazeno nemščino v pisarnici in razven nje, došlih pisem pa v pravilnej nemščini menda še prav umel ni! Njegovo županovanje bilo je nemško in drago. Ljudstvo komaj pričakuje razpisanja novih volitev, doba je namreč že 2. avg. 1887 iztekla, pa še le ni nič slišati, nasprotno se govori, da vsaj do novega leta ne bo nobenih volitev. Nadejamo se pa, da bo pravično c. k. glavarstvo vsekako volitve brzo razpisalo, ker tako velepa postava. Špehar.

Iz Frama. (Svečanost.) Redka slavnost se bo obhajala dne 15. t. m. v naši prijaznej dolinici. Ta dan se bo odkril spomenik pred 29 leti umrlega učitelja Fr. Domanjko, kateri se je tukaj trudil 39 let. Postaviti ga da vrli naš rojak in pisatelj g. dr. Pavel Turner kot hvaležni učenec. Radostno zanimivanje do tega še živečih učencev rajnega priča, da jim je bil dober in ljubeznjiv učitelj. V čast njegovega spomina vršila se bo ta slovesnost, kolikor mogoče, dostojno in sicer po sledečem vzporedi: Ob 10. uri predpoldne slovesna sv. meša. 2. Slavnostni govor pri odkritju spomenika na pokopališču. 3. Pogostenje šolske mladine. 4. Skupni obed (oseba 70 kr.) 5. Koncert. K udeležbi te v resnici redke slovesnosti se vabijo najuljudnejše prijatelji šole, posebno pa učenci pokojnega in slavno učiteljstvo. Kdor se udeleži, naj to zaradi skupnega obeda blagovoljno naznani do 13. t. m. pod naslovom: Fr. Pirkmaier, nadučitelj v Framu (Kranichsfeld.)

Slavnostni odbor.

Od sv. Marjete niže Ptuja. (Požar.) V nedeljo 4. t. m. nas je zadela grozna nesreča. Hitro po večernicah začne v Gorišnici pri Preacu ali Olarju goreti in močen južni veter širi plamen tako naglo, da so v hipu šesterih posestnikov stanovanja se vnela. Zgorelo je razven enemu vsem drugim tudi že spravljeno zrnje, vsem pa krma; dvema pa se ni moglo ničesar rešiti, posebno, ker ni bilo niti gospodarjev niti gospodinj doma. Tema je zgorelo vse pohištvo, vozovi, itd. Kolikor se je dalo, so gasili domači; pozneje pa je poslal mladi gosp. Pongrac, Dornovski grajščak, svojo brizgalnico ter je tudi sam pomagal, da se je ogenj lažje pogasil in tako se ustavila daljna nevarnost. Za to mu izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Revščina je velika in za to prosimo vse znance in rojake, naj nam blagovolijo pomagati, reveže podpirati in darove svoje župniškemu uradu poslati. Gorišničan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo svitli cesar ogleduje si te dni vojaške vaje po Oger-skem, v četrtek jutro ob polu devetih pride pa v Medjimurje in sicer v Čakovce. Tu bode slovesni vzprejem, tje pride tudi deputacija štajarskih Slovencev. Madjarska vlada želi, da se vrši vse madjarski in kakor jo poznamo, bode to tudi nje največja skrb. Kaj pa, če bodo naši ljudje klicali živio? — Drž. zbor se snide še le v začetku meseca oktobra, dotlej pa potlej zboruje, ni še določeno. — Nemški listi so raznesli glas, da minister baron Pražak odstopi. Ni verjetno, da se to izgodi tako kmalu, toda če se izgodi, potem ne vemo, čemu še držé slov. poslanci dalje z vlado. — Kirchmayr, liberalcec

od nog do glave in ščuvvar kmetov po Gornjem Avstrijskem, sedi sedaj že v zaporu. Poleg drugih svojih liberalnih poslov odkupoval je še kmečke sinove od vojaščine, to se vé, za drag denar, tega je spravljal v svoj žep, kmečki sinovi pa so se vojaščine oprostili, če niso bili za-njo, če so pa bili, jemali so jih seveda v vojake. Liberalizem in spridenost hodita pač rada skup po eni poti. — V Gradcu ostane cesarjevič Rudolf meseca oktobra tri dni, potem pa še obiše druga mesta po Štajarskem. Po vseh se delajo za vzprejem potrebne priprave. — V Ivniku je bil shod „bauernvereina okolice Mariborske“, kmetov je bilo malo prišlo, za to pa precej liberalne gospode. Jurij vitez Schönerer in pristaši njegovi so se lahko prepričali, da kmetje ne marajo za bauernverein. — Koroški liberalci trdé še vedno, da slov. ljudstvo ne mara za novo (?) slovenščino. Čudo bi to sicer ne bilo, saj se v šolah, kakoršnje so sedaj skorej po vsem slov. Koroškem, še ne naučé otroci slovenski brati. Ker se pa množi število udov družbe sv. Mohorja in slov. „Mir“ vedno bolj širi, to nam kaže, da je ravno narobe resnica. — Mil. g. dr. Kahn, kujezoškof v Celovcu, pridobiva si čedalje bolj zaupanje Koroškega ljudstva, zato pa nemškim liberalcem ni nič več po volji. No katoliškega škofa skrbi to pač malo. — Dr. Ferjančič ima v četrtek, dne 8. septembra v Cerknici volilni shod in prof. Šuklje ga je imel v nedeljo dne 4. sept. v Višnji gori. Taki shodi so dobri. — V Metliki se napravi vrt za ameriško trsje. — Čč. šolske sestre imajo nekaj časa sem šolo za gluhonema dekleta v Šmihelju pri Novem mestu. Sedaj je tacihi ondi 12. — V Gorici dela vlada priprave za zidanje novega poslopja za žensko učiteljske in začne se delo že prihodnjo spomlad. — Otroški vrt za slov. otroke je v Gorici na dobrem glasu in slov. stariši dajo vanj kaj radi svoje otroke, plačilo je le malo. — V slov. otroški vrt v Podgori vzprejetih je 60 otrok, v laški pa samo 33 in še teh je menda preveč. — Pri Trstu je ruski parnik „Strelok“, naročil si je vode pri necem Rocco, ki sploh to oskrbuje. Tudi tokrat je je parniku priskrbel, toda voda je bila ostrupljena. Na srečo so še to zapazili, predno so je pili. Kdo in zakaj je to storil, to še ni dognano. — Meseca julija se je v Trstu 6957 živali povžilo, 1652 je bilo volov, 257 krav in 14 konj, ostale pa so bile drobnica in perutnina. V Pazinu je obč. zastop v rokah hrv. narodnjakov, toda župan je Lah. Da-si je v največjem nasprotju z zastopom, vendar noče odložiti županstva. — Vojaštvo v Bosniji se pomnožuje in ima poslej vsak bataljon 6 stotnj. — Hrvaški sabor je pretrgal svoje zborovanje, pravi se, da za to, ker pride svitli cesar na hrv. mejo, v Čakovec ter ga pojde ban pozdravljat. — V Pešti bode koncém sept.

posvetovanje ministrov avstrijskih in ogerskih, kakor se čuje velja to posvetovanje davku na sladkor. — V Galiciji so se po nekaterih krajih uprli kmetje novi cestni postavi, bali so se bojda, da se vpelje „rabota“ na novo. Tu manjka poduka.

Vunanje države. Bolgarski knez že sedaj ima novo ministerstvo, v njem so možje iz vseh strank. Prvo djanje tega ministerstva bode to, da nasvetuje knezu, naj prekliče obsedno stanje ter razpiše nove volitve za malo sobranje. — Knez Ferdinand pojde k malu iz Bolgarije ter se poda v Peterburg in Berolin, da si pridobi potrjenje in kdo vé, ali se še kedaj povrne? — Turčija ne pošlje posebnega komisarja v Bolgarijo in tedaj pa tudi ruski, Ernroth, izostane, to je za sedaj menda najpametnije. — Srbski minister, Ristič dela na to, da spravi red v drž. kase, zato varčuje, kjer more. Na odpust je šlo 5000 vojakov in uradnikom se bode plača znižala za 30 odstotkov, zadnje bode težko izpeljati. — Rusija ne misli več na kako zvezo z Nemčijo, taka veže brž Rusijo. le-ta pa si mora obdržati proste roke. Vsled tega ne bode nič iz shoda vladarjev Nemčije in Rusije. — Nemški cesarjevič je ozdravel ter ni več strahú, da bi se mu v vratu unelo, vrnil se bode torej k malu v Berolin. — Na mejah v Loreni in Alzaciji kazali so doslej leseni koli, kje se začne francoska in kje nemška zemlja, poslej pa bodo postavili železne stolpe, kajti lesene je ljudstvo na večih krajih popipalo. — Belgija in Anglija se še niste poravnali gledé ribičev, ki so se bili stepli ter se poganja čvrsto vsaka za pravice svojih ljudi. — Anglija bi rada Španiji prepustila trdnjavo Gibraltar, ko bi ji ta izročila drugo, Ceuto. S prvo si bojda Anglija ne pomore veliko, ko bi ondi prišlo do vojske. — Na Francoskem se vrše poskušnje nagle mobilizacije, to je, radi bi izvedeli, koliko časa je treba, da se kak oddelek vojakov zbere. Ljudstvo se pa temu upira in tudi višjim generalom ni po volji, nekaj ker stane kacij 8 milj., nekaj pa, ker izvedó to tudi druge vlade, izlasti še Nemčija. Tega pa bi ne bilo treba. — Španjska kraljica-udova uživa vse zaupanje ljudstva ter ni več strahú, da se uname kje nemir. Celo Don Carlos se ne mara več potegniti za svoje pravice, ki jih ima do kraljeve krone. — V Ameriki na otoku Portorico, pa so se vendar-le vzdignili kmetovalci zoper Španjsko vlado, toda zaroti so prišli še o pravem času na sled ter so jo kmalu zadušili. Uzrok ustaje ni znan. — Italija še ni spravila kolere izven svojih mej, vendar pa je že precej ponehala. Tudi na otoku Siciliji, pojema ta morilka. — Nova carina, katero vpelje Italija brž, ko jo drž. zbor vzprejme, bode največ avstrijskim trgovcem na škodo. Vzviša se pa carina na drva, na oglje, na kože in tudi

na volno. — Abesinski kralj se hoče poravnati z Italijo gledé zemlje ob Rdečem morju. To poročilo pa ni, da mu človek verjame. — V Afganistanu ste se Anglija in Rusija na mirni poti poravnali gledé mej. Prepira je bilo za voljo njih doslej do volje. — Na severu afganistanskih pokrajin je nova ustaja zoper emirja in Ejub-kan je menda že tje utekel.

Smešnica 36. Gospa pošlje deklo na trg, naj ji kupi za 20 kr. jajec, po 6 za desetico. Dekla odide, čez nekaj časa se vrne, pa s prazno locanjico. Nevoljna jo vpraša gospa, zakaj da ni prinesla jajec. „Saj nisem mogla“, odvrne ji dekla, „kajti ponujale so mi ženske po 7, ne pa po 6 jajec za desetico“.

Razne stvari.

(Za dijaško kuhinjo) daroval je vlč. gosp. vpokojeni župnik Boštjan Magdič 50 gld. Bog plati! Al. Meško, denarničar.

(Posojilo.) Dež. odbor je privolil, da sme mesto Maribor vzeti iz nova 150.000 gld. posojila. Maribor se lepša, tega ne tajimo, ali da leze v dolge, kaže to privoljenje.

(C. kr. pošta.) V Faalu na koroški železnici se je s 1. septembrom odprla c. kr. pošta. Na tej pošti vzprejema se tudi denar za c. kr. poštno hranilnico.

(Petindvajsetletnica.) Narodna čitalnica v Škofji Loki obhaja v nedeljo dne 11. septembra svojo petindvajsetletnico. Dopoludne bode ob 9. uri sv. meša, popoldne ob 4. uri je prosta zabava na „Štemarjih“ s petjem, godbo in šaljivim prizorom, zvečer ob 7½ pa bo veselica v čitalničnih prostorih.

(Žetev.) Pri sv. Vidu na Koroškem so imeli tovnj slovesen sklep žetve. Sprevedili so „boginjo žetve“ v procesiji in za njo so tudi šolske otroke zlorabili. No mi se veselimo, če je bila ondi žetva tako obila, da so si lahko tako „veselje“ naredili, toda to že smemo reči, da smo si mislili zahvalo za bogato žetev drugačno, vsaj nekaj bolj krščansko. „O bauernverein“, kam te pelje liberalna gospoda!

(Priznanje.) Slavnost v čast Dav. Trstenjaku o njegovi petdesetletnici pisateljevanja se je zadnjo nedeljo vršila v lepem vremenu in se je do konca častno izvršila. Deputacij se je v Starem trgu čast. gospodu poklonilo veliko in iz vseh krajev, koder prebiva slov. ljudstvo. Omenimo pa še posebej deputacijo „Ilirske matice“ iz Zagreba, koroških duhovnikov in slavljenčevih rojakov, vrlih Ščavničarjev. Občina sv. Jurij na Ščavnici mu je pa izročila krasno diplomu častnega srenjčana.

(Samomor.) V Gornji Radgoni se je utopil nek Ferdo Detteibach. Nesrečnež je imel dve ženi. Prvo nekje na Ogerskem, drugo pa

pri Radgoni. Ko se je to izvedelo, izognil se je časni kazni po samomoru. Tujcu pač ne gre vera.

(Dirka.) V Celju se je ustanovilo društvo za redne dirke. Dne 25. septembra naredi veliko dirko za domače konje na c. kr. vadišču v Spodnji Hudinji. Mesto Celje je odločilo za darilo 50 gld.

(Nestrpljivost.) G. Miha Polutnik, vodja mestnih redarjev v Celju, ni Slovenec. Tako trdi sam v „D. W.“ Ali mu pač bode „D. W.“ sedaj odpustila, ker ni ušel iz cerkve, če prav je bila poroka slovenska?

(Požigalka.) Rozalija Kos, 16 let stara dekla pri J. Brezniku, mesarju na Tezni pri Mariboru, je letos že šestokrat poskusila požgati poslopja svojega gospodarja. Pri zadnjem poskusu pa so jo prišli ter je že tudi obstala, da je vselej le ona požgala.

(Posojilnica.) Hranilno in posojilno društvo v Ptujju imelo je v prvem polletju 1887 dohodkov 93.071 fl. 57 kr., stroškov pa 91.786 fl. 75 kr. Promet tedaj: 184.858 fl. 32 kr. V celem letu 1886 bilo je prometa 288.163 fl. 86; iz tega se tedaj razvidi, da se je v letošnjem polletju zvišal promet za 40.776 fl. 53 kr.

(Steklina.) Uni teden je v Račah poginil pes ter so bila vsa znamenja za to, da je bil stekel. Vsled tega pride menda vsa pesja zalega v tamošnjem okraju v zapor.

(Nesreča.) Pri Celju so bile vaje c. kr. rezervistov. Ko je J. Čmaje, doma v Frankolovem ter kaci 19 let star, bil na polju, h kratu zleze na kup, ne da bi vedel zakaj. Še le na tleh začuti, da mu je krogla pretrla koleno. Le ta pa je prišla iz Prekorja, kjer je bilo streljanje c. kr. rezervistov, tedaj dalje kakor 2000 stopinj.

(Občni zbor) podružnice sv. Cirila in Metoda v Rečici se je vršil zadnjo nedeljo ter je bilo precejšnje število udov navzočih. Novih udov pa je v tem zboru 7 pristopilo.

(Slepar.) Vinko Arnuš, doma v Lahonščaku, spriden dijak, se je že precej potepal po svetu, tudi prekrstil se je v Mirka Agiča. Sedaj pa ga je c. kr. okr. sodnija v Celju priprla za eno leto v ječo.

(Zdravišče.) Društvo za olepšanje mesta v Celju bi rado, da bi se mesto izpoznalo za zdravišče ali kakor pravi, za „kurort“. Mestni zastop pa še ima to jabelko za prekislo ter se noče poganjati za to ime. V tem se zlagamo po polnem z zastopom. Celje bi od tega imelo le škodo in potlej pa tista megla!

(Duh. spremembe.) Č. g. Fr. Šalamun, kaplan pri sv. Juriju na Ščavnici, gre za II. kaplana na Ptuj, č. g. Jarnej Frangež, kaplan v Vuzenici, gre na njegovo mesto k sv. Juriju na Ščavnici in č. g. Fr. Vidmajer, novomašnik nastavi se za kaplana v Vuzenici.

Posestvo na prodaj!

Podpisana prodaja lepo posestvo z zidano hišo in takim gospodarstvenim poslopjem in s studentem pod streho za manjšega kmetovalca, krčmarja ali trgovca. Posestvo je tri minute od cerkve oddaljeno.

Doroteja Škerlec,

1-3 pri sv. Tomažu blizo Velike nedelje.

Miha Sirotič,

slikar in namazavec

v Mariboru, Burggasse št. 29

se priporoča p. n. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela s poroštvo za dobro postrežbo in nizko ceno.

Zahvala.

Podpisani se srčno zahvaljujem zavarovalnemu društvu „North. British na Dunaju“ za hitro in popolno izplačanje škode, katero mi je strela na mojem poslopu naredila, in tudi to društvo vsakemu najtoplejšo priporočam.

Ravne pri Šoštanju, dne 28. avg. 1887.

Kaspar Šaunik.

Naznanilo.

Nove polovnjake,

z železnim obročjem, po novem cementirane prodaja po ceni

Feliks Schmidl,

1 sodar v Mariboru.

Prodajalnica

z mešanim blagom,

na najlepšem mestu trga Ptujске gore, kjer je velika božja pot, ki obstoji iz štacuna, 3 sob, 2 kleti, kuhinje, vrta, potem poslopja za magazin, hleva, štirih glav živine in 4 plugov njive, se da v najem na več let z vso opravo za štacuno. Več pové lastnik Ant. Sicherl, trgovec na Spodnji Polskavi via Pragerhot na Štajarskem.

1-3

Bukve božje v naravi.

Te bukve se dobé v prijetni besedi in snažni obliki za revnih 45 kr. s pošto vred vedno v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vredne so svojega denarja.

Kotel za žganje, ki drži 77 litrov z vso pripravo, skoraj nov, je na prodaj v Mariboru, mlinarske ulice št. 1. 1-3

Vsake vrste barve

bodi si suhe ali v firnis pripravljene, potem laake, firnis, bronse, vse velikosti šopke (pim-selne) priporoča po zelo nizki ceni

M. Berdajs,

v Mariboru.

2-3

Ceniki so na razpolago franco.

Denar dobijo civilne in vojaške osebe, tudi v pokrajinah od 300 gld. naprej za 1—10 let, oziroma se lahko v malih obrokih nazaj plača. Naslov: **F. Gurré, Credit-Geschäft, Graz.** 8-25

Mladenič, 19 let star, ki je letos org-va v Ljubljani prav dobro izvršil, želi takoj sprejeti orgljarsko in cerkveniško službo. Na-slov: Filip Lokan na Vranskem (Franz)

Sadja za tolkljo

se kupi 300 štartinjakov. Več pové Josip Robič v Magdalenskem predmestju, Triester-strasse hšt. 10. 3-3

V najem se da pri Ormožu de-lavnica s ključarskim obrtništvom. Cena je za celo leto 18 gld. Na-slov se izvé pri upravnistvu „Slov. Gosp.“ 2-3

Pridni dijaki

se vzamejo na stanovanje in v hrano. Več se izvé pri hišniku v hramu gosp. barona Rasta, Theatergasse hšt. 15 v Mariboru. 3-3

ne omogoči ozdravitev samo premožnemu, marveč tudi najubornejšemu bolniku. Popolnoma pravič v čast imenoval jo je neki visokočastiti gospod duhovnik „pravo roko Božjo“, ker polajša in ozdravlja najhujše bolečine in najnevarnejše bolezni, ter odstrani, ako se rabi pravočasno, velike nesreče in prihrani tako marsikomu veliko bēde in solzá.

Izdelovatelj pošilja jo v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr. po poštnem povzetju. Pošt-nino trpé p. t. naročniki.

Depôts v Mariboru lekar Bancalari, v Gradcu Eichler in Nedved, v Celju Kupferschmied, v Celovcu Thurnwald, v Beljaku Scholz, v Tarvisu Siegel. 23